

Comparison of the Effects of Sex Education with Two Methods of Educational Pack and Group Discussion on Awareness in Mothers of Pre-school Children

Alaee karahroudy F¹, Aryaeefar Z*², Maleki S³

1. Department of Pediatrics, Faculty of Nursing and Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

2. Department of Nursing, Karaj Branch, Islamic Azad University, karaj, Iran.

3. Department of Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

* *Corresponding author.* Tel: +989364961130, Email: z.aryaeefar@gmail.com

Received: Nov 29, 2020 Accepted: Mar 14, 2021

ABSTRACT

Background & Aim: The parents and especially the mothers' awareness play a major role in education of healthy sexual behaviors in pre-school children. The present study aims to compare the effects of sex education with two methods of educational pack and group discussion on awareness in mothers of pre-school children in the selected kindergartens of Alborz Province center.

Methods: This is a semi-experimental study comparing the before and after education situations in three groups including the educational pack, group discussion and control group. The population includes the mothers with a 3-6-year-old child in the selected kindergartens of Alborz Province center (2019-2020), among them, 99 people were selected by stratified random sampling method. After dropping 9 people, the number of samples reached 90 people who were divided into three groups of 30 people. Data collection was done with using a questionnaire of mothers' awareness of sexual education of pre-school children of Mobaradi, *et al.* For experimental data analysis, descriptive (frequency, mean and standard deviation) and inferential (paired t-tests and chi-square) statistics were used in SPSS software version 19.

Results: In educational pack group, the mothers' average awareness was reported 28.63 before the education and 30.87 after the education and in group discussion; the mean scores were 30.63 and 34.17 respectively. The comparison of the groups showed that in discussion group, awareness increased more than educational pack group and control. The educational pack group had more awareness than the control group ($p < 0.05$).

Conclusion: The results of this research showed that group discussion education is more effective than the educational pack in order to increase the awareness of mothers of pre-school children in the field of sex education. Therefore, in child sex education, it is recommended to use these methods, especially the group discussion method.

Keywords: Educational Pack, Group Discussion, Sex Education, Pre-school Children, Mothers' Awareness

مقایسه تاثیر آموزش تربیت جنسی با دو روش بسته آموزشی و بحث گروهی بر آگاهی مادران کودکان خردسال

فاطمه علایی کرهرودی^۱، زهرا آریایی فر^{۲*}، صدیقه ملکی^۳

۱. گروه کودکان، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران

۲. گروه پرستاری، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران

۳. گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشکده علوم پزشکی تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

* نویسنده مسئول. تلفن: ۰۹۳۶۴۹۶۱۱۳۰ ایمیل: z.aryaeefar@gmail.com

چکیده

زمینه و هدف: آگاهی والدین به ویژه مادران بیشترین نقش را در تربیت رفتارهای جنسی سالم کودک در سنین خردسالی دارد. هدف مطالعه حاضر مقایسه تاثیر آموزش تربیت جنسی با دو روش بسته آموزشی و بحث گروهی بر آگاهی مادران کودکان خردسال مهدهای کودک منتخب مرکز استان البرز بود.

روش کار: این مطالعه از نوع نیمه تجربی قبل و بعد با سه گروه (گروه های آموزش با بسته آموزشی، آموزش با بحث گروهی و گروه کنترل) بود. جامعه آماری شامل مادران دارای کودک ۳ تا ۶ سال در مهدهای کودک منتخب مرکز استان البرز طی سال های ۹۸ و ۹۹ بود که از بین آنها تعداد ۹۹ نفر به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند که بعد از ریزش ۹ نفر، تعداد نمونه به ۹۰ نفر رسید که در سه گروه ۳۰ نفری قرار گرفتند. جمع آوری داده ها با استفاده از پرسشنامه آگاهی مادران از تربیت جنسی کودکان خردسال مبردی و همکاران (۱۳۹۶) انجام شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (آزمون های تی زوجی و کای-دو) و نرم افزار SPSS-19 استفاده شد.

یافته ها: در گروه بسته آموزشی، میانگین نمره آگاهی مادران قبل از آموزش ۲۸/۶۳ و بعد از آموزش ۳۰/۸۷ و در گروه بحث گروهی، میانگین نمرات به ترتیب ۳۰/۶۳ و ۳۴/۱۷ بود. مقایسه گروه ها نشان داد که در گروه بحث گروهی، افزایش آگاهی بیشتری نسبت به گروه بسته آموزشی و کنترل اتفاق افتاده و گروه بسته آموزشی افزایش آگاهی بیشتری نسبت به گروه کنترل داشت ($p < 0.05$).

نتیجه گیری: نتایج این پژوهش نشان داد که آموزش با بحث گروهی نسبت به بسته آموزشی در جهت افزایش میزان آگاهی مادران دارای کودک خردسال در زمینه تربیت جنسی موثرتر است. لذا، توصیه می شود در آموزش جنسی کودکان از این روش ها و بخصوص روش بحث گروهی استفاده گردد.

واژه های کلیدی: بسته آموزشی، بحث گروهی، آموزش تربیت جنسی، کودک خردسال، آگاهی مادران

دریافت: ۱۳۹۹/۰۹/۰۹ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۲/۲۴

مقدمه

کارکردهای تربیت، تربیت جنسی است (۱). تربیت جنسی دارای چهار مزیت اساسی زیر است: بچه ها از تغییرات خود آگاه می شوند (بیولوژیکی و روانی)، عملکرد اندام تناسلی را درک می کنند، بدن خود را از

شکل گیری هویت انسانی در پرتو تربیت سالم و صحیح و هماهنگ با سرشت و فطرت اوست و یکی از مهمترین و در عین حال حساس و پیچیده ترین

سوءاستفاده جنسی حفاظت می‌کنند و دچار انحرافات جنسی نمی‌شوند. کودکان باید برخی مفاهیم اساسی مثل آگاهی از بدن خود، قوانین مربوط به عدم لمس اندام تناسلی توسط دیگران، آگاهی از احساسات کودکانه و کلمات و عبارات مناسب در شرایط خاص را درک کنند (۲). تربیت جنسی، به عنوان حلقه‌ای از حلقه‌های تربیت کامل و جامع کودک به شمار می‌رود و حتی با توجه به اینکه مسائل جنسی به صورت چشمگیری دیگر ابعاد را تحت تاثیر خود قرار می‌دهد، توجه به امر تربیت در این زمینه، ضروری‌تر به نظر می‌رسد. تربیت جنسی صرفاً به معنی آموزش جنسی نیست، بلکه فراهم آوردن زمینه رشد غریزه جنسی به گونه‌ای که همراه با استفاده از این غریزه در زمان مناسب، از انحراف‌ها و لغزش‌های جنسی نیز پیشگیری و آموزش‌های لازم به تدریج و در زمان خود ارائه شود، نیز می‌باشد (۱).

کنجکاوی شدید کودکان نسبت به کارکردهای بدن خود در حوزه مسائل جنسی از نوپایی آغاز و تا دوران بلوغ ادامه می‌یابد. کودکانی که نحوه کارکرد بدن خود را می‌شناسند، درک بهتری از مفهوم جنسیت دارند و از هویتی محکم‌تر برخوردارند (۳). مشکل جدی در تربیت جنسی این است که پدر و مادرها در بحث‌های مربوط به رفتار جنسی با فرزندان، احساس خجالت کرده و دانش و مهارت لازم برای انجام این کار را ندارند (۴). از آنجا که کودکان همواره آسیب‌پذیرترین قشر جامعه هستند نیاز به حمایت بزرگسالان به خصوص والدین خود دارند، ارتقای آگاهی والدین به خصوص مادران در مورد تربیت جنسی حائز اهمیت است. ارتقای آگاهی والدین به‌ویژه مادران درباره تربیت جنسی به طور مستقیم و بارز، سطح آگاهی مناسب فرزندان را تحت تاثیر قرار می‌دهد (۵). والدین، مراقبین اصلی کودکان کم سن و سال هستند و کیفیت و کمیت دانش تربیتی آنها برای بهبود رشد و سلامتی کودکان حیاتی است (۶). یافته‌های مطالعه مبردی و همکاران، نشان داد مادران

از آگاهی و نگرش متوسطی نسبت به تربیت جنسی کودکان پیش دبستانی برخوردار بوده و بیشتر آنان دارای نگرش منفی در زمینه کنجکاوی‌ها و رفتارهایی که کودک در این زمینه ممکن است انجام دهد، هستند که لزوم توجه به تدوین برنامه آموزشی مناسب و هماهنگ با ارزش‌های دینی و فرهنگی جامعه را خاطر نشان می‌سازد (۷). یافته‌های مطالعه ژانگ^۱ و همکاران نیز در خصوص آگاهی از وضعیت آموزش جنسی به کودکان در چین نشان داد که بیش از نیمی از معلمان و ۷۰ درصد از والدین، دانش لازم در مورد آموزش جنسی به کودکان را نداشتند (۸). یافته‌های مطالعه بخت‌آور و همکاران نیز نشان داد که میزان توجه خانواده‌های شهر تبریز به تربیت جنسی فرزندان خود در هر سه حیطه آگاهی‌های جنسی، اخلاق جنسی و آینده جنسی پایین‌تر از سطح متوسط بوده است (۹). آنچه مهم است آن است که در تربیت جنسی، صرف ارائه اطلاعات کفایت نمی‌کند بلکه رفتار و نگرش والدین نسبت به امور جنسی در اثربخشی و کارآمدی آموزش، اهمیت به سزایی دارد (۱۰). با توجه به اهمیت روش آموزش، مسئله مهم این است که با کدام شیوه‌ها و الگوهای یاددهی و یادگیری می‌توان شرایطی را فراهم کرد تا یادگیرندگان با علاقه، یاد گرفته و مهارت‌های اساسی را کسب نمایند (۱۱). از روش‌های مختلف آموزشی برای آموزش مسائل جنسی استفاده می‌شود که از جمله آنها می‌توان به آموزش با بسته آموزشی و بحث گروهی اشاره کرد. در آموزش با بسته آموزشی، محتوایی یکنواخت و سازمان یافته به صورت نوشتاری در اختیار یادگیرندگان قرار می‌گیرد. زمان و نوع فعالیت، اغلب خودگردان و خودکنترل و انعطاف پذیر است و محتوای آموزشی به صورت برنامه‌ای منظم، گام‌به‌گام، اغلب به شکل نوشتاری، دیداری- شنیداری و الکترونیکی طراحی و سازماندهی می‌شود. بسته

^۱ Zhang

استان البرز در سال ۹۹-۱۳۹۸ بودند. تعداد نمونه از فرمول زیر به دست آمد که در آن احتمال خطای نوع اول (α) برابر ۰/۵ و توان آزمون ($1-\beta$) برابر ۰/۹ در نظر گرفته شد.

$$n = \frac{(Z_{1-\frac{\alpha}{2}} + Z_{1-\beta})^2 S_d^2}{d^2} = 30$$

این اندازه نمونه به منظور شناسایی اختلافی به اندازه ۴ واحد با در نظر گرفتن $S_d=6/5$ محاسبه شد که برابر ۳۰ به دست آمد که با توجه به سه گروه بودن، جمعاً ۹۰ نفر شد. روش نمونه گیری به این صورت بود که دو مهدکودک دولتی و یک مهدکودک خصوصی به تصادف از مناطق شمال و مرکز و جنوب انتخاب شد. از هر مهدکودک ۳۰ نفر به صورت تصادفی از روی پرونده‌ها انتخاب شد و سپس به تصادف در هر مهدکودک ۱۰ نفر از مادران کودکان در گروه آموزش با بسته آموزشی، ۱۰ نفر از مادران آموزش به روش بحث گروهی و ۱۰ نفر در گروه کنترل قرار گرفتند.

معیارهای ورود نمونه‌ها به مطالعه شامل مادران دارای کودک ۶-۳ سال، عدم کار در حیرف علوم پزشکی، نداشتن سابقه آموزش تربیت جنسی، توانایی شرکت در کلاس‌های آموزشی آنلاین دو بار در هفته و عدم فوت همسر و یا جدایی از همسر طی ۶ ماه گذشته بودند. مادرانی که دارای غیبت (آنلاین نشدن) بیش از یک جلسه در کلاس مجازی آموزش با بحث گروهی بودند، از مطالعه خارج می‌شدند.

نحوه انجام کار به این صورت بود که مادران متعلق به گروه بسته آموزشی، با هماهنگی مهدکودک برای آزمون نوبت اول و دریافت بسته آموزشی مراجعه کردند و بوکلت جهت مطالعه غیرحضوری به آنها ارائه گردید. آنها هیچ آموزشی به صورت حضوری دریافت نکردند و فقط در صورت داشتن سوال، می‌توانستند سوالات خود را به صورت تلفنی از پژوهشگر بپرسند. مادران گروه بحث گروهی به علت نگرانی از شیوع ویروس کرونا حاضر به شرکت

آموزشی معمولاً به منظور تکمیل و حمایت از روش‌های سنتی متداول مورد استفاده قرار می‌گیرد. تحقیقات نشان داده‌اند فراگیران دارای توانایی یادگیری متوسط، بیش از فراگیران ضعیف از امکانات بسته آموزشی استفاده می‌کنند (۱۲). در روش بحث گروهی، داشتن فرصت کافی برای تجزیه و تحلیل نکات ریز در بحث‌ها به لحاظ ارتقای فرهنگ اجتماعی و ارتباطات افراد نیز تأثیرات غیرقابل انکاری دارد. این شیوه در بهبود مهارت‌های ارتباطی، ایجاد اعتماد به نفس از طریق بحث درباره موضوع، تقویت توانایی گوش کردن، مشاهده واکنش دیگران نسبت به آنچه که گفته می‌شود، مخالفت بدون ایجاد مقاومت، بیان آزاد نظرات و طرح سوالات متقابل که بعضاً آغازگر و نقطه شروع پژوهش خواهد بود، ارزشمند است. بطور کلی گفتگو و مباحثه، فکر کردن، درک کردن، یادگرفتن و به خاطر آوردن کمک می‌کند تا همه افراد علاقمند از این شیوه بهره‌گیری کنند (۱۳).

با توجه به اهمیت مسئله تربیت جنسی، تلاش چندانی در راستای آموزش آن صورت نگرفته که به نظر می‌رسد یکی از دلایل آن، آگاهی اندک والدین از اهمیت تربیت جنسی باشد و این در حالی است که عدم آموزش صحیح تربیت جنسی کودکان توسط والدین از یک طرف و دسترسی راحت‌تر کودکان به اینترنت و منابع اطلاعاتی از سوی دیگر باعث بروز مشکلاتی در این زمینه می‌گردد. لذا، این پژوهش با هدف مقایسه تأثیر دو روش بسته آموزشی و بحث گروهی در آموزش تربیت جنسی کودکان بر میزان آگاهی والدین انجام شد تا روش مناسبی جهت ارائه آموزش در این زمینه معرفی گردد.

روش کار

این پژوهش از نوع نیمه‌تجربی قبل و بعد و با سه گروه (دو گروه آزمون و یک گروه کنترل) بود. جامعه مطالعه شامل تمامی مادرانی بودند که دارای کودک ۳ تا ۶ سال در مهدکودک‌های منتخب مرکز

حضوری در کلاس‌ها نشدند. به همین علت پژوهشگر بعد از مشورت با استاد راهنما، کلاس‌های بحث گروهی را به صورت آنلاین برگزار کرد به صورتی که در ساعت مشخص، همه اعضای گروه، آنلاین می‌شدند. پژوهشگر، آموزش را با فرستادن عکس و انیمیشن و ویدیوها و توضیح روی پاورپوینت شروع می‌کرد و سپس اعضای گروه نظرات و سوالات و تجربیات خود را اعلام می‌کردند و در مورد موضوع جلسه، بحث می‌شد. گروه بحث گروهی به گروه‌های ۵ و ۶ نفری مجازی تقسیم شدند تا با هم بحث و تبادل نظر کنند، زمان آموزش در دو هفته متوالی هر هفته دو روز، روزهای شنبه و یکشنبه ساعت ۱۷-۱۸ بود که تعداد کل جلسات آموزشی ۸ جلسه شد. گروه کنترل تحت هیچ آموزشی قرار نگرفت. پرسشنامه‌ها در هر سه گروه به فاصله یک هفته بعد از آموزش توسط مادران شرکت کننده در پژوهش تکمیل شد. جهت جمع آوری داده‌ها از فرم اطلاعات جمعیت‌شناختی (شامل ۹ سوال) و پرسشنامه آگاهی مادران از تربیت جنسی کودکان خردسال متعلق به مبردی و همکاران (۱۳۹۶) استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۲۰ سوال سه گزینه‌ای (بلی، خیر و نمی‌دانم) در مورد دانش مادران نسبت به تربیت جنسی کودک

است. به پاسخ درست امتیاز ۲، نمی‌دانم نمره ۱ و پاسخ غلط، امتیاز ۰ تعلق می‌گرفت. کمترین امتیاز کسب شده ۰ و بیشترین امتیاز، ۴۰ بود. هر چه نمره میانگین آگاهی بالاتر باشد، بیانگر آگاهی بیشتر است (۷). روایی این ابزار توسط مبردی و همکاران بررسی و شاخص روایی محتوای ابزار، ۰/۹۴ محاسبه گردیده است. پایایی ابزار نیز توسط مبردی و همکاران به روش آزمون- بازآزمون انجام و ضریب همبستگی پیرسون، ۰/۷ گزارش شده است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (آزمون‌های تی زوجی و کای- دو) استفاده شد و سطح معناداری، ۰/۰۵ منظور شد.

یافته‌ها

از آن جایی که افراد گروه‌ها از پرونده‌های موجود در مهدکودک به صورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند، سه گروه از نظر متغیرهای زمینه‌ای همگن بودند، به طوری که در هر سه گروه اکثریت، خانواده هسته‌ای بوده و تحصیلات دانشگاهی داشتند و بیشتر مادران خانه‌دار و تک فرزند بودند (جدول ۱).

جدول ۱. توزیع فراوانی مادران سه گروه براساس اطلاعات دموگرافیک

متغیر	مولفه	گروه کنترل		گروه بحث گروهی		گروه بسته آموزشی		نتیجه آزمون آماری	
		درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	χ ²	P
نوع خانواده	هسته ای	۲۷	۹۰/۰	۲۶	۸۶/۷	۲۸	۹۳/۳	۰/۷۴۱	۰/۶۹۰
	گسترده	۳	۱۰/۰	۴	۱۳/۳	۲	۶/۷		
	زیردیپلم	۱	۳/۳	۳	۱۰/۰	۲	۶/۷		
تحصیلات مادر	دیپلم	۱۲	۴۰/۰	۱۱	۳۶/۷	۱۴	۴۶/۷	۲/۳۰	۰/۹۷۰
	فوق دیپلم	۲	۶/۷	۳	۱۰/۰	۲	۶/۷		
	لیسانس	۹	۳۰/۰	۷	۲۳/۳	۶	۲۰/۰		
	فوق لیسانس	۶	۲۰/۰	۶	۲۰/۰	۶	۲۰/۰		
تعداد فرزند	۱	۱۹	۶۳/۶	۱۹	۶۳/۳	۲۰	۶۶/۷	۰/۶۵۷	۰/۹۵۷
	۲	۹	۳۰/۰	۱۰	۳۳/۳	۸	۲۶/۷		
	> ۳	۲	۶/۷	۱	۳/۳	۲	۶/۷		
شغل مادر	خانه دار	۱۹	۶۳/۳	۲۰	۶۶/۷	۱۸	۶۰/۰	۱/۰۰۵	۰/۹۰۹
	کارمند	۹	۳۰/۰	۸	۲۶/۷	۱۱	۳۶/۷		
	آزاد	۲	۶/۷	۲	۶/۷	۱	۳/۳		

			۳۳/۳	۱۰	۳۰/۰	۹	۳۰/۰	۹	خوب	
			۶۶/۷	۲۰	۶۶/۷	۲۰	۷۰/۰	۲۱	متوسط	وضعیت اقتصادی
			۰/۰	۰	۳/۳	۱	۰/۰	۰	ضعیف	
			۵۰/۰	۱۵	۵۶/۷	۱۷	۵۰/۰	۱۵	دختر	جنس کودک
			۵۰/۰	۱۵	۴۳/۳	۱۳	۵۰/۰	۱۵	پسر	
			۳۶/۷	۱۱	۳۳/۳	۱۰	۳۰/۰	۹	۳-۴	
			۲۳/۳	۷	۲۶/۷	۸	۳۳/۳	۱۰	۴-۵	سن کودک (سال)
			۴۰/۰	۱۲	۴۰/۰	۱۲	۳۶/۷	۱۱	۵-۶	
			۷۶/۷	۲۳	۷۳/۳	۲۲	۷۳/۳	۲۲	خصوصی	نوع مهدکودک
			۲۳/۳	۷	۲۶/۷	۸	۲۶/۷	۸	دولتی	

نتایج آزمون تی نشان داد که در هر دو گروه فوق، افزایش میانگین نمرات آگاهی مادران بعد از آموزش نسبت به قبل از آموزش معنادار بود ($p < ۰/۰۵$)، در حالی که این تفاوت در گروه کنترل، معنی دار مشاهده نشد (جدول ۲).

در خصوص میزان آگاهی مادران در سه گروه مورد مطالعه، نتایج نشان داد که در گروه بسته آموزشی، میانگین نمرات آگاهی مادران قبل از آموزش ۲۸/۶۳ و بعد از آموزش ۳۰/۸۷ و در گروه بحث گروهی، قبل از آموزش ۳۰/۶۳ و بعد از آموزش ۳۴/۱۷ بود.

جدول ۲. مقایسه میزان آگاهی مادران از تربیت جنسی کودکان در سه گروه مورد مطالعه، قبل و بعد از مداخله

کنترل		بحث گروهی		بسته آموزشی		مراحل اندازه گیری
Std. Deviation	Mean	Std. Deviation	Mean	Std. Deviation	Mean	
۴/۲۱۸	۲۹/۲۷	۳/۲۰۰	۳۰/۶۳	۴/۹۳۷	۲۸/۶۳	قبل
۳/۹۹۹	۲۸/۰۷	۳/۵۴۴	۳۴/۱۷	۴/۱۸۳	۳۰/۸۷	بعد
	۰/۵۶۶		۴/۹۱۶		۲/۶۸۲	t
	۰/۵۷۶		۰/۰۰۱		۰/۰۱۲	p

گروه‌های مستقل نشان داد، میانگین میزان آگاهی مادران بعد از آموزش در گروه بسته آموزشی با گروه کنترل، تفاوت معناداری نداشت ($p = ۰/۰۹$). در مقایسه سوم، نتایج آزمون لوین نشان داد که واریانس میزان آگاهی مادران بعد از آموزش در گروه بحث گروهی و کنترل تفاوت معناداری نداشت. نتایج آزمون تی برای گروه‌های مستقل نشان داد که میانگین میزان آگاهی مادران بعد از آموزش در گروه بحث گروهی به صورت معناداری بیشتر از گروه کنترل بود ($p = ۰/۰۰۱$) (جدول ۳).

در مقایسه اول آزمون لوین نشان داد که واریانس نمرات آگاهی مادران بعد از آموزش در گروه بسته آموزشی و بحث گروهی تفاوت معناداری نداشت. نتایج آزمون تی برای گروه‌های مستقل نشان داد که میانگین نمرات آگاهی مادران بعد از آموزش در گروه بحث گروهی به صورت معناداری بیشتر از گروه بسته آموزشی بود ($p = ۰/۰۲$). در مقایسه دوم آزمون لوین نشان داد، واریانس میزان آگاهی مادران بعد از آموزش در گروه بسته آموزشی و کنترل، تفاوت معناداری نداشت. نتایج آزمون تی برای

جدول ۳. مقایسه میزان آگاهی مادران بعد از آموزش در سه گروه

آزمون t برای گروه‌های مستقل			آزمون لوین		میانگین	گروه‌ها
P	df	t	P	F		
۰/۰۰۲	۵۸	۳/۲۹۷	۰/۳۶۲	۰/۸۴۴	۳۰/۸۷	بسته آموزشی
					۳۴/۱۷	بحث گروهی
۰/۰۹۴	۵۸	۱/۷۰۴	۰/۹۷۷	۰/۰۰۱	۳۰/۸۷	بسته آموزشی
					۲۹/۰۷	کنترل
۰/۰۰۱	۵۸	۵/۲۲۸	۰/۳۴۶	۰/۹۰۳	۳۴/۱۷	بحث گروهی
					۲۹/۰۷	کنترل

بحث

این مطالعه که با هدف تعیین تاثیر آموزش تربیت جنسی با دو روش بسته آموزشی و بحث گروهی بر میزان آگاهی مادران دارای کودک خردسال در سطح مهدکودک‌های منتخب مرکز استان البرز انجام شد، نشان داد که آموزش به روش بسته آموزشی، تاثیر مثبتی بر افزایش آگاهی مادران در مورد تربیت جنسی کودکان دارد. بر اساس پژوهش‌های روفیگو^۱ و همکاران، عزیزیان و همکاران، اکبری و همکاران و رحمانی و همکاران، آموزش به روش بسته آموزشی تاثیر مثبتی بر آگاهی افراد دارد (۱۷-۱۴) که با نتایج مطالعه حاضر همسو است و علت این همسویی، کمبود آگاهی در میان افراد جامعه و علاقه به کسب اطلاعات بیشتر، ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشابه و تشابه موضوعی است. در بعضی از والدین هنوز صحبت کردن در مورد تربیت جنسی کودکان، سخت است و ترجیح می‌دهند به جای حضور در کلاس‌های آموزشی و یا دفتر مشاوره، جزوه و یا بسته آموزشی دریافت کنند.

در خصوص تاثیر آموزش تربیت جنسی با روش بحث گروهی بر آگاهی مادران، نتایج نشان داد که آموزش به روش بحث گروهی باعث افزایش آگاهی مادران شد. نتایج پژوهش‌های چزروینسکی^۲ و همکاران، می‌لی^۳ و همکاران، شاه نظری و همکاران، مستوفی و

همکاران، گلی و همکاران، و برقی ایرانی و همکاران نیز اثرات مثبت آموزش به روش بحث گروهی را بر آگاهی افراد تائید کرده‌اند (۲۲-۱۸، ۵). به نظر می‌رسد کمبود آگاهی در میان افراد جامعه و علاقه به کسب اطلاعات بیشتر در زمینه نحوه تربیت جنسی کودکان، فرصت کافی برای تجزیه و تحلیل نکات ریز، بیان آزاد نظرات و طرح سوالات متقابل و مشورت افراد باهمدیگر از دلایل این همسویی نتایج باشد.

در زمینه مقایسه تاثیر دو روش آموزشی بحث گروهی و بسته آموزشی، نتایج نشان‌دهنده اثربخشی بیشتر شیوه آموزشی بحث گروهی در مقایسه با بسته آموزشی بود که با نتایج مطالعات برقی ایرانی و همکاران، پولادی ری شهری و همکاران و اکبری و همکاران همسو می‌باشد (۲۲، ۲۴، ۱۶). به نظر می‌رسد افزایش تبادل اطلاعات، ایجاد علاقه و انگیزه، افزایش توانایی فهم مسائل پیچیده، فرصت کافی برای تجزیه و تحلیل نکات ریز، بیان آزاد نظرات و طرح سوالات متقابل و مشورت افراد با هم از مزایای آموزش به روش بحث گروهی نسبت به بسته آموزشی است.

در خصوص مقایسه روش آموزش تربیت جنسی با گروه کنترل، نتایج مطالعه نشان داد که آموزش به روش بسته آموزشی، تفاوت معناداری نسبت به گروه کنترل نداشت که این نتایج با یافته‌های مطالعات پولادی ری شهری و همکاران، روفیگو و همکاران، عزیزیان و همکاران، و رحمانی و همکاران که آموزش به روش بسته آموزشی را موثرتر از گروه کنترل دانستند، متفاوت می‌باشد (۱۴، ۱۵، ۱۷، ۲۴). این عدم

¹ Rofiqoh

² Czerwinski

³ Mi Lee

استفاده از روش آموزش الکترونیکی به جای آموزش حضوری برای بحث‌های گروهی گردید.

نتیجه گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که آموزش با روش بحث گروهی نسبت به آموزش با بسته آموزشی در جهت افزایش میزان آگاهی مادران دارای کودک خردسال در زمینه تربیت جنسی کودکان موثرتر است. لذا، از این روش برای آموزش به والدین در زمینه مسائل جنسی کودکان می‌توان استفاده کرد.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد پرستاری کودکان دانشگاه آزاد اسلامی علوم پزشکی تهران با کد اخلاق IR.IAU.TMU.REC.1399.151 می‌باشد. از کلیه مادران شرکت کننده در پژوهش و مدیران محترم مهدهای کودک مورد مطالعه قدردانی می‌گردد.

همسویی احتمالاً می‌تواند ناشی از کاهش مدت زمان مطالعه بسته آموزشی، افزایش تعداد مادران شاغل، نبود بازخورد و ارتباط بین افراد باشد.

در رابطه با مقایسه روش بحث گروهی با گروه کنترل، نتایج نشان داد که میانگین نمرات آگاهی مادران بعد از آموزش در گروه بحث گروهی به صورت معناداری بیشتر از گروه کنترل بود. در پژوهش‌های می‌لی و همکاران، شاه نظری و همکاران، مستوفی و همکاران و گلی و محمدی احمدآبادی نیز آموزش به روش بحث گروهی نسبت به گروه کنترل، موثرتر شناخته شد (۲۱-۱۹، ۵). در تبیین این یافته می‌توان گفت دریافت آموزش و کسب اطلاعات، علاقه مادران به کسب اطلاعات بیشتر در زمینه مسائل جنسی کودکان، داشتن فرصت کافی برای تجزیه و تحلیل نکات ریز، بیان آزاد نظرات و طرح سوالات متقابل و نیز مشورت افراد با همدیگر در بحث گروهی، تاثیر آن را در یادگیری مسائل جنسی کودکان بیشتر می‌کند.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به همزمانی نمونه گیری با شیوع ویروس کرونا اشاره کرد که باعث کاهش مراجعه مادران به مهدهای کودک و

References

- 1- Setayeshfar T. Education alphabet, guiding and training student children sexually. Mashhad: Minoofar Publications; 2016.
- 2- Oktavianingsih E, Ayriza Y. Teachers' knowledge and belief for educating sexuality tokindergarten Students. International Journal of Pedagogy and Teacher Education. 2018;2(2):307-18.
- 3- Raisi Tousi S. The keys of training and protecting sexual health in children and teenagers. De Freitas C (Author). Sixteenth Ed. Tehran: Saber Publications; 2018.
- 4- Merghati Khoi A, Abolghasemi N, Taghdisi MH. Children's sexual health: qualitative study of parents' views. Journal of the School of Public Health and Institute of Public Health Research. 2013;11(2):65-74.
- 5- Goli F, Mohammadi Ahmadabadi N. The effect of sexual training on the awareness, attitude and performance of mothers answering daughters' questions. The Journal of Child's Mental Health. 2019;6(2):81-92.
- 6- Beardslee Trustee J. Parenting matters: supporting parents of children age. The National Academies Press; 2016.
- 7- Mobarradi K, Hassanpour Azghadi SB, Amiri Farhani L. The awareness and attitude of mothers towards preschool children sexual training. Iran Nursing Journal. 2017;30(106):35-45.

- 8- Zhang L, Bai D, Liu Sh. Research on the correct situation and countermeasures of children's sex education in the kindergarten of Dalian, advances in social science. Education and Humanities Research. 2018;20(2):92-96.
- 9- Bakhtavar M, Mohammadzadeh M, Mahdavi A. Evaluating the sexual training of Tabriz preschool children families: approaches and challenges; 2019.
- 10- Sadeghi M. The role of family in children sexual training. The Journal of Novel Advances in Behavioral Sciences. 2019;4(30):45-70.
- 11- Tony N A, Yousefi R. Comparing the effect of participatory teaching method based on group discussion and explanatory teaching method based on direct control in the academic progress of students in pre-university centers. The Journal of Studies and Developing Medical Sciences Education Center of Yazd. 2013;8(4):56-64.
- 12- Shebani H. Educative skills. Tehran: SAMT Organization Press; 2015.
- 13- Hekmatpour D, Seraji M, Gaderi T, Ghahremani M, Naderi M. Comparing two group discussion and lecture methods on students' learning and satisfaction from Lifestyle course. Journal of Qom Medical Sciences University. 2013;7(2):10-16.
- 14- Rofiqoh S, Isytiaroh I. Effort to reduce anxiety levels among mothers using febrile convulsions educational Package. Belitung Nursing Journal. 2018;4(4):390-96.
- 15- Azizian M, Asadzadeh H, Alizadeh H, Dortaj F, Sadipoor E. Designing education package of operational functions and evaluating its effectiveness on the scholastic progress of feebleminded students. Journal of Cognitive Approaches in Learning. 2017;5(8):1-25.
- 16- Akbari M, Hashemi Nosratabad T, Babapour Kheiroddin J. Comparing the effect of three educational methods of lecture, group discussion and education package on the level of awareness of misusing drug among Tabriz boy high school students in 2011. Quarterly of Education and Evaluation. 2014;7(25):59-74.
- 17- Rahmani E, Arefi M, Afsharinia K, Amiri H. Designing teenagers sexual training education package based on Iranian culture and its effectiveness on social self-efficiency of primary school girl students. The Journal of Psychological Sciences. 2018;17(70):735-44.
- 18- Czerwinski F, Finne E, Alfes J, Kolip P. Effectiveness of a school-based intervention to prevent child sexual abuse evaluation of the German IGEL program. Child Abuse & Neglect. 2018;86:109-22.
- 19- Mi Lee E, Kim H. Development and effects of children's sex education program for the parents of lower elementary grade students. Journal of Korean Academy of Nursing. 2017;47(2):222-32.
- 20- Shahnazari M, Gorji Y. The effectiveness of parents' education in training children sexually on the reduction of conflicts related to sexual issues in relation to parent-child of boy teenagers. The Fifth National Conference on Psychology, Counseling and Social Aid Working; 2016.
- 21- Mostofi N, Garmaroudi G, Shamshiri A, Shakibazadeh E. The effect of group education on the awareness, attitude and performance of mothers in training girl teenagers sexually. The Journal of the School of Public Health and Institute of Public Health Research. 2016;14(3):45-59.
- 22- Barghi Irani Z, Begian Koulehmarz MJ, Fouladvand Sh. Investigating the effectiveness of treatment group education focusing on emotion on the improvement of life quality and marital satisfaction among mothers with children suffering cancer. The Scientific Research Psychological Quarterly of Health. 2013;2(2):79-94.
- 23- Khanjari S, Modabber M, Rahmati M, Haghani H. The effect of preventing sexual abuse education program on the awareness, attitude and performance of parents with children in school ages. Iran Nursing Journal. 2016;29(104):17-27.
- 24- Pouladi Reyshahri A, Kazemi S, Shokuhi M. Comparing the effect of lecture, group discussion and education package educational methods on the level of awareness of misusing drug among Bushehr boy high school students. The Quarterly of Bushehr Disciplinary Knowledge. 2018;9(33):97-115.